

D E C I Z I E

18 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență :

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Svetlana Novac, Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru, Galina Stratulat

examinînd recursul declarat de către BC „InvestPrivatBank” SA – în proces de lichidare, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a BC „InvestPrivatBank” SA împotriva lui Andrei Șanin, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” privind declararea nulă a actului juridic și încasarea sumei, cererea reconvențională a lui Andrei Șanin către BC „InvestPrivatBank” SA, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de cesiune, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013 prin care a fost casată parțial hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 28 iulie 2011 și pronunțată în parte o nouă hotărîre,

c o n s t a t ă

La 05 august 2010, BC „InvestPrivatBank” SA – în proces de lichidare, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Șanin, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” cu privire la declararea nulă a actului juridic și încasarea sumei

În motivarea acțiunii a indicat că, conform contractului de credit nr. 70-PF(CB)-08 din 23 iulie 2007, BC „InvestPrivatBank” SA a acordat lui Andrei Șanin, un credit în următoarele condiții inițiale : suma creditului 2660000,00 lei, termenul de scadență 23 iulie 2014, rata dobînzii - 14 %.

Contrar prevederilor contractului de împrumut menționat, debitorul nu își onorează la scadență obligațiile asumate, nu respectă condițiile contractului de împrumut și anume, graficul de achitare a creditului, dobînzii și a altor plăți - fapt ce acordă dreptul creditorului de a cere restituirea mijloacelor împrumutate înainte de termen. La moment, debitorul are următoarele datorii față de BC „InvestPrivatBank” SA : creditul 1 928 462,00 lei și dobînda 835 973,21 lei;

La 28 aprilie 2010 BC „InvestPrivatBank” SA în proces de lichidare a recepționat notificare prin care SRL ”Alincom” comunică că la 15 aprilie 2010 a fost semnat contractul de cesiune nr.02/15-04-2010 conform căruia, cedentul Andrei Șanin a transmis cesionarului SRL ”Alincom” drepturile și obligațiile sale apărute în baza contractului de credit nr. 70-PF(CB)-07 din 23 iulie 2007 încheiat între cedent și BC „InvestPrivatBank” SA.

La 03 mai 2010, BC „InvestPrivatBank” SA a expediat în adresa debitorului notificare, prin care a comunicat despre faptul că Banca în calitate de creditor, nu recunoaște preluarea datoriei conform contractului de cesiune nr.02/15-04-2010 din 15

aprilie 2010 și consideră că acest contract este nul, fără ca să producă careva efecte juridice din motiv că art. 568 Cod Civil expres stipulează că: „Dacă preluarea datoriei a fost convenită între terț și debitor printr-un acord, acesta produce efecte doar cu acceptarea din partea creditorului”, în cazul dat BC „InvestPrivatBank” SA - în proces de lichidare nu acceptă această preluare a datoriei.

BC „InvestPrivatBank” SA a informat debitorul Andrei Șanin despre încălcarea condițiilor contractuale prin neachitarea în termen a creditului și dobânzilor calculate și a solicitat rambursarea imediată a datoriilor restante.

La 19 iunie 2009, BNM a retras licența de desfășurare a activităților financiare a BC „InvestPrivatBank” SA, fiind inițiată procedura de lichidare.

Solicită reclamantul anularea contractului de cesiune nr.02/15-04-2010 din 15 aprilie 2010 încheiat între Andrei Șanin și SRL „Alincom” și încasarea din contul debitorului Andrei Șanin a sumei de 2979108, 32 lei și toate cheltuielile de judecată.

La 12 noiembrie 2010 Andrei Șanin a depus cerere reconvențională împotriva BC „InvestPrivatBank” SA, intervenient accesoriu SRL „Alincom” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de cesiune din 15 aprilie 2010 nr.02/15-04-2010

În motivarea acesteia a indicat că la 20 iulie 2007 BC „InvestPrivatBank” SA, SRL „Alincom” și Andrei Șanin au încheiat contractul nr. 116 de participare prin cotă la construcția bunului imobil din Complexul locativ „Alpina Village”.

Conform acestui contract BC „InvestPrivatBank” SA urma să acorde SRL „Alincom” un credit investițional, iar lui Andrei Șanin un credit ipotecar pentru participarea la construcția bunului imobil sau pentru procurarea bunului imobil. SRL „Alincom” urma să efectueze construcția bunului imobil și să organizeze darea lui în exploatare, cu predarea ulterioară a bunului imobil în proprietatea lui Andrei Șanin.

La 23 iulie 2007 BC „InvestPrivatBank” SA și Andrei Șanin au încheiat un contract de credit.

Conform pct. 1 (2) a contractului de credit „creditul va fi utilizat numai pentru achitarea prețului casei individuale de locuit cu două nivele și subsol, cu o suprafață totală de 255,5 m.p., precum și terenul aferent casei de locuit de 5290 m.p., al complexului locativ „Cartierul Rezidențial ALPINA VILLAGE”, situat în mun. Chișinău, extravilan, conform contractului nr. 116 de participare prin cotă la construirea imobilului încheiat între Andrei Șanin, BC „InvestPrivatBank” SA și SRL „Alincom” la 20 iulie 2007.

Toate mijloacele financiare primite de către Andrei Șanin de la BC „InvestPrivatBank” SA în baza contractului de credit din 23 iulie 2007, au fost utilizate în exclusivitate pentru achitarea prețului casei individuale de locuit respective, astfel investitorul conformându-se întocmai exigențelor contractului respectiv.

Conform pct. 8 (1) a contractului de credit „sumele datorate BC „InvestPrivatBank” SA conform contractului dat sunt garantate inițial de Andrei Șanin prin : contract de gaj asupra dreptului de creanță nr. 70-PF(CB)-07 din 23 iulie 2007, încheiat între BC „InvestPrivatBank” SA și Andrei Șanin.

Conform pct. 11 (1) a contractului de credit „nerespectarea de către Andrei Șanin a obligațiunilor asumate în cadrul prezentului contract conferă BC „InvestPrivatBank” SA dreptul de a lua următoarele măsuri : -valorificarea garanțiilor constituite de Andrei Șanin pentru garantarea creditului.

Tot la 23 iulie 2007 a fost încheiat contract de gaj asupra dreptului de creanță dintre Andrei Șanin și BC „InvestPrivatBank” SA, conform căruia în scopul garantării restituirii în termenele prevăzute de contractul de credit nr. 70-PF(CB)-07 din 23 iulie

2007, a datoriilor aferente creditului bancar și executării în termen a obligațiilor asumate, precum și plății penalităților și prejudiciilor cauzate prin neexecutare sau executare necorespunzătoare a contractului de credit, a cheltuielilor de urmărire a gajului,

Șanin Andrei a fost de acord de a constitui în favoarea BC „InvestPrivatBank” SA gajul asupra dreptului de creanță izvorât din Contractul nr. 116 privind participarea prin cotă la construcția casei individuale de locuit cu două nivele și subsol, cu o suprafață totală de 255,5 m.p., precum și terenul aferent casei de locuit cu o suprafață de 5290 m.p., al complexului locativ „Cartierul Rezidențial ALPINA VILLAGE”, din mun. Chișinău, extravilan, încheiat la 20 iulie 2007, și anume: dreptul de a cere transmiterea în proprietate a obiectului imobil (casa individuală de locuit cu două nivele și subsol, cu o suprafață totală de 255,5 m.p., precum și terenul aferent casei de locuit cu o suprafață de 5290 m.p., al complexului locativ „Cartierul Rezidențial ALPINA VILLAGE”, situat pe adresa mun. Chișinău, extravilan.

La 28 iulie 2008 BC „InvestPrivatBank” SA, Î.M. „Casa blanca IPB Imobil group” și SRL „Alincom” au încheiat un contract de parteneriat, obiectul căruia constituind acțiunile comune ale părților contractante în scopul construirii și vânzării în cadrul Programului „Casa blanca” a complexului locativ Cartierul rezidențial „Alpina Village”, cu adresa mun. Chișinău, s. Trușeni, extravilan.

Prin scrisoarea din 18 mai 2009 SRL „Alincom” a informat pe Șanin Andrei despre faptul că din motivul crizei economice mondiale, situației economice-financiare nefavorabile și stagnării temporare pe piața serviciilor de construcție din Republica Moldova, termenul de finisare a lucrărilor de construcție a Cartierului rezidențial „Alpina Village” urma să fie 31 martie 2010, însă pînă în prezent obligațiile respective nu au fost îndeplinite.

La 22 septembrie 2009 în registrul bunurilor imobile a fost înregistrat Acordul privind exercitarea benevolă a dreptului de ipotecă, conform căruia SRL „Alincom” a transmis benevol în posesiunea B.C. „Victoriabank” SA. o serie de bunuri imobile, inclusiv bunul ce urma a fi transmis în proprietatea lui Șanin Andrei și în privința căruia a fost constituit gajul, dreptul de a cere transmiterea în proprietate a acestuia, în favoarea BC „InvestPrivatBank” SA.

Andrei Șanin a expediat reclamații în adresa B.C. „Victoriabank” S.A. și BC „InvestPrivatBank” SA. cerînd neadmiterea lezării de către aceștia a drepturilor și intereselor investitorilor la construcția bunurilor imobile.

La 15 aprilie 2010 Andrei Șanin și SRL „Alincom” au încheiat un contract de cesiune nr. 02/15-04-2010, conform căruia cedentul Andrei Șanin a transmis cesionarului SRL „Alincom” drepturile și obligațiile sale apărute în baza contractului de credit nr. 70-PF(CB)-07 din 23 iulie 2007 și a transmis dreptul de a cere transmiterea în proprietate a obiectului imobil.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 28 iulie 2011 a fost respinsă acțiunea BC „InvestPrivatBank” SA către Andrei Șanin, intervenient accesoriu SRL „Alincom” privind declararea nulă a actului juridic și încasarea sumei, fiind admisă cererea reconvențională a lui Andrei Șanin către BC „InvestPrivatBank” SA, intervenient accesoriu SRL „Alincom” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de cesiune.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013 a fost admis apelul declarat de către BC „InvestPrivatBank” SA, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 28 iulie 2011 în partea aditerii cererii reconvenționale și emisă în

această parte o nouă hotărîre prin care a fost respinsă cererea reconvențională a lui Andrei Șanin către BC „InvestPrivatBank” SA, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de cesiune, în rest fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 28 iulie 2011.

La 26 iulie 2013 BC „InvestPrivatBank” SA a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013 și hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 28 iulie 2011, solicitînd casarea parțială a deciziei instanței de apel și integrală a hotărîrii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie admisă a cțiunea inițială și respectiv respinsă acțiunea reconvențională.

În motivarea recursului a invocat că instanțele judecătorești la emiterea hotărîrilor au aplicat eronat normele de drept material și procedural, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea.

Contrar prevederilor contractului de împrumut încheiat între BC „InvestPrivatBank” SA și Andrei Șanin, debitorul nu își onorează la scadență obligațiile asumate, nu respectă condițiile contractului de împrumut menționat și anume, graficul de achitare a creditului, dobînzii și a altor plăți, fapt ce acordă dreptul creditorului de a cere restituirea mijloacelor împrumutate înainte de termen.

La 03 mai 2010, BC „InvestPrivatBank” a expediat în adresa debitorului notificare, prin care a comunicat despre faptul că Banca în calitate de creditor, nu recunoaște preluarea datoriei conform contractului de cesiune nr.02/15-04-2010 din 15 aprilie 2010 și consideră că acest contract este nul, fără ca să producă careva efecte juridice, respectiv nu acceptă această preluare a datoriei.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiat recursul declarat de către BC „InvestPrivatBank” SA și care urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013, și pronunțarea în parte a unei noi hotărîri.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Materialele cauzei denotă că la 20 iulie 2007, între BC „InvestPrivatBank” SA, SRL “Alincom” (executor) și Andrei Șanin (beneficiar) a fost semnat contractul nr. 116 de participare prin cotă la construcția bunului imobil din Complexul locativ “Alpina Village”.

Conform pct. 1.1. al acestuia Banca a acordat Executorului un credit investițional pentru construirea Complexului locativ, iar beneficiarului un credit ipotecar pentru participarea la construcția bunului imobil sau pentru procurarea bunului imobil. De asemenea, beneficiarul din contul surselor proprii și/sau din contul creditului primit de la bancă în cadrul programului Casa Blanca, participă la finanțarea construcției bunului imobil. Executorul efectuează construcția bunului imobil și organizează darea în exploatare a acestuia, cu predarea ulterioară a bunului imobil beneficiarului în proprietate. (f.d. 37-40)

La 23 iulie 2007 între BC „InvestPrivatBank” SA și Andrei Șanin a fost semnat contractul de credit, prin care banca a transmis în calitate de credit suma de 2660000 lei, pe termen de 2520 zile, pentru a fi utilizat doar pentru achitarea casei individuale de locuit cu două nivele și subsol, cu o suprafață totală de 255,5 m., precum și terenul aferent casei de locuit cu o suprafață de 529 m.p. al complexului locativ “Cartierul

Rezidențial Alpina Village”, situat pe adresa mun. Chișinău, extravilan, conform contractului nr. 116 de participare prin cotă la construirea imobilului (complexul locativ), încheiat între împrumutat, Bancă și SRL “Alincom” la 20 iulie 2007 (f.d. 3-5).

La 23 iulie 2007, între Andrei Șanin - debitor gajist și BC „InvestPrivatBank” SA - creditor gajist, a fost semnat contractul de gaj asupra dreptului de creanță nr. 70-PF(CB)-07.

Conform pct. 1.1 al contractului de gaj, acesta constituie parte integrantă a Contractului de credit ipotecar nr. 70-PF(CB)-07 din 23 iulie 2007, conform căruia creditorul gajist a acordat debitorului gajist un împrumut pentru achitarea a 100% din cota de participare la construcția casei individuale de locuit cu două nivele și subsol, cu o suprafață totală de 255,5 m.p., precum și terenul aferent casei de locuit cu o suprafață de 5290 m.p., al complexului locativ “Cartierul Rezidențial Alpina Village”, situat pe adresa mun. Chișinău, extravilan, conform contractului nr. 116, și care constituie suma 2 660 000 lei cu termenul definitiv de rambursare la 23 iulie 2007 (f.d.3-4).

Conform art. 1236 alin.(1) Cod Civil, prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Obiectul contractului îl constituie serviciul bancar de punere la dispoziția debitorului a unei sume de bani în condițiile prevăzute de contract. Obligația băncii ce rezultă din contract este punerea la dispoziția debitorului a creditului în mărimea și în condițiile prevăzute în contract.

Reieșind din materialele cauzei se atestă faptul că contractul de credit menționat a fost executat pe deplin de către bancă prin punerea la dispoziția împrumutatului Andrei Șanin a sumei de bani solicitate conform contractului, sumele împrumutate fiind transferate la contul SRL „Alincom” la cererea acestuia, destinația plății fiind achitarea prețului conform contractului de participare prin cotă la construcția bunului imobil.

Prin notificarea SRL “Alincom”, primită de către BC „InvestPrivatBank” SA la 28 aprilie 2010, primul informează că conform contractului de cesiune nr.02/15-04-2010 din 15 aprilie 2009 (f.d.9), cedentul – Andrei Șanin a transmis cesionarului - SRL “Alincom” drepturile și obligațiile sale apărute în baza contractului de credit nr.70-PF(CB) – 07 din 23 iulie 2007. Prin aceeași notificare solicitînd reperfectarea contractului nr.70- PF(CB) – 07 din 23 iulie 2007 și a contractului de participare prin cotă parte la construcția bunului imobil din Complexul locativ “ Alpina Village”, pe numele cesionarului, cu îndeplinirea ulterioară a obligațiilor contractual de către ultimul (f.d.8).

Ca răspuns la notificarea menționată, BC „InvestPrivatBank” SA a informat părțile contractului de cesiune din 15 aprilie 2010, despre faptul că nu recunoaște acest contract.

Prin același răspuns a fost informat Andrei Șanin despre faptul că contrar prevederilor contractului de împrumut, acesta nu și-a onorat la scadență obligațiile asumate, acumulînd la 30 aprilie 2010 datoria formată din : credit – 1928462 lei și dobînda – 1050646,32 lei. Totodată fiind solicitată achitarea completă a datoriei (f.d.7).

Conform pct.11.1 al contractului de credit 70-PF(CB)-08 nerespectarea de către împrumutat a obligațiilor asumate în baza contractului de credit conferă Băncii dreptul de a recupera creditul din conturile de disponibilități și valutare ale împrumutatului, urmărirea silită a bunurilor împrumutatului, astfel banca are dreptul de a alege

modalitatea de încasare a sumelor datorate pe credit și nu poate fi obligată de a alege o altă modalitate de rambursare a creditului.

Contractul de credit este un act juridic și din momentul semnării acestuia părțile au obligația de a respecta toate drepturile și obligațiile ce rezultă din acesta.

Odată cu semnarea contractului de credit Andrei Șanin și-a manifestat voința și asupra modalității de recuperare a creditului de către bancă în cazul nerambursării acestuia.

Or, conform art. 568 Cod Civil, dacă preluarea datoriei a fost convenită între terț și debitor printr-un acord, acesta produce efecte doar cu acceptarea din partea creditorului.

Astfel după cum se constată, recurentul nu a recunoscut preluarea datoriei de către SRL "Alincom", respectiv neconfirmarea de către creditor a cesiunii datoriei lipsește de forță juridică contractul de cesiune nr.02/15-04-2010 din 15 aprilie 2009 încheiat între SRL "Alincom" și Andrei Șanin.

Referitor la argumentul invocate de către intimat cu privire la contractual de gaj, Colegiul reține prevederile art. 454 alin.(1) Cod Civil, care prevede că gajul este un drept real în al cărui temei creditorul (creditorul gajist) poate pretinde satisfacerea creanțelor sale cu preferință față de ceilalți creditori, inclusiv statul, din valoarea bunurilor depuse în gaj în cazul în care debitorul (debitorul gajist) nu execută obligația garantată prin gaj.

Astfel urmează de menționat că gajul este un drept și nu o obligație, respectiv creditorul gajist poate să-l exercite sau nu, aceasta este la discreția creditorului gajist și nu poate fi impusă ca o obligație.

Având în vedere că BC „InvestPrivatBank” SA nu recunoaște contractual de cesiune nr.02/15-04-2010 din 15 aprilie 2009 încheiat între Andrei Șanin și SRL "Alincom" prin care ultimului i-au fost transmise drepturile și obligațiile apărute în baza contractului de credit nr.70- PF(CB) – 07 din 23 iulie 2007, condiție ce nu poate fi impusă recurentului spre acceptare, Colegiul consideră necesar a admite acțiunea BC „InvestPrivatBank” SA împotriva lui Andrei Șanin cu privire la încasarea sumei și declararea nulității contractului de cesiune.

În ceea ce privește acțiunea reconvențională înaintată de către Andrei Șanin împotriva BC „InvestPrivatBank” SA cu privire la recunoașterea valabilității contractului de cesiune, aceasta urmează a fi respinsă din considerentul că a fost încheiat cu încălcarea prevederilor art. 568 Cod Civil, adică fără acceptul creditorului.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră greșită concluzia instanțelor inferioare expusă în hotărâri, și în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind dată cu interpretarea eronată a prevederilor ce guvernează raportul juridic în litigiu.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către BC „InvestPrivatBank” SA – în proces de lichidare, de a casa parțial decizia instanței de apel în partea ce ține de declararea nulă a actului juridic și încasarea sumei și a pronunța în acea parte o nouă hotărâre prin care a admite acțiunea BC „InvestPrivatBank” SA – în proces de lichidare împotriva lui Andrei Șanin, intervenient accesoriu SRL "Alincom" privind declararea nulă a contractului de cesiune din 15 aprilie 2010 nr.02/15-04-2010 și încasarea datoriei în mărime de 2979108,32 lei.

În conformitate cu art. 444, art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, art.445 alin.(3), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către BC „InvestPrivatBank” SA – în proces de lichidare.

Se casează în parte decizia Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a BC „InvestPrivatBank” SA împotriva lui Andrei Șanin, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” privind declararea nulă a actului juridic și încasarea sumei, cererea reconvențională a lui Andrei Șanin către BC „InvestPrivatBank” SA, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de cesiune și se emite în această parte o nouă hotărîre prin care :

Se admite acțiunea înaintată de către BC „InvestPrivatBank” SA – în proces de lichidare împotriva lui Andrei Șanin, intervenient accesoriu SRL ”Alincom” privind declararea nulă a contractului de cesiune din 15 aprilie 2010 nr.02/15-04-2010 și încasarea datoriei în mărime de 2979108,32 lei.

Se declară nul contractul de cesiune din 15 aprilie 2010 nr.02/15-04-2010 încheiat între Andrei Șanin și SRL ”Alincom”.

Se încasează din contul lui Andrei Șanin în beneficiul BC „InvestPrivatBank” SA creditul în sumă de – 1928462 lei și dobînda în sumă de – 835973,21 lei, în total 2764435,21 (două milioane șapte sute șazeci și patru mii patru sute treizeci și cinci) lei 21 bani.

În rest se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2013.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat